

KU-HUM 40/16 Praktisk-pedagogisk utdanning ved Institutt for musikk og dans – tilpassing til ny rammeplan

Programplan for Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) – nye nasjonale rammeplaner

Kunnskapsdepartementet fastsatte ny rammeplan om praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) den 21. desember 2015.

Viktigste endringer:

- Fra studieåret 2019 er opptakskrav mastergrad/hovedfag med ett undervisningsfag. Kandidater med bachelor i praktiske og estetiske fag gis unntak fra krav om master og kan tas opp til PPU.
- Tydeligere vektlegging på helhet og sammenheng mellom fag, fagdidaktikk, pedagogikk og praksis
- Studentene skal ha praksis både på ungdomsskole og i videregående skole, for utøvende kunstfag inntil 50% i kulturskole

IKS og IMD har oppdatert sine Programplan for Praktisk-pedagogisk utdanning i tråd med den nye nasjonale rammeplanen. Programplanen til Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) for Institutt for kultur- og språkvitenskap er behandlet av Kvalitetsutvalget i KU-HUM 32/16.

Institutt for musikk og dans (IMD)

Navneendring og nye emner for studieåret 2017/2018:

Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) i skapende og utøvende kunstfag

IMD har i mange år tilbudt PPU i musikk og dans. Dette er en viktig utdanning der mange av våre utøvende studenter innen musikk og dans velger å supplere sin utdanning med å ta PPU. PPU-utdanningen undervises av ansatte som selv har utøvende kunstfaglig bakgrunn, i tillegg til spesialisering innen pedagogikk og kunstfagdidaktikk. På bakgrunn av henvendelser fra personer med drama/teaterfaglig bakgrunn og samfunnets behovet for utdannede pedagoger har IMD tilpasset studiet for å inkludere flere. Dekan har vedtatt et navneskifte fra Praktisk-pedagogisk utdanning i musikk og dans til Praktisk-pedagogisk utdanning i skapende og utøvende kunstfag gjeldende fra studieåret 2017/2018. Utvidelse til også å innbefatte teater og drama, krever nytt fagdidaktisk emne:

PPU470-1 Fagdidaktikk drama og teater

Dekan vedtok opprettelse av dette emnet i vår. Den er bearbeidet i høstens revisjon.

Opptakskravet er endret for å inkludere denne søkergruppen.

Prodekan for undervisning og kontorsjef for fag- og studiesaker har hatt en gjennomgang av programplan i møte med fagansvarlig på instituttet.

Vurdering

I henhold til Retningslinjer for emne- og studieprogramarbeid ved Universitetet i Stavanger ligger det til dekanens myndighet å opprette og endre studium til og med 60 studiepoeng. Praktisk-pedagogisk utdanning er et årsstudium på 60 studiepoeng, og ligger dermed innenfor dekanens

myndighetsområde. I Forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning av 21.12.2015 § 4, 2. ledd heter det at «Programplanen skal vedtas i institusjonens styre». Siden dette ligger innenfor dekans myndighet å etablere, er det avtalt med Utdanningsavdelingen at fakultetet skal sende programplanen til Utdanningsutvalget til orientering.

Programplanen svarer til den nye forskriften om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning allmennfag og kunstfag.

Læringsutbyttene for praksis gir føringer for den enkelte praksisperiode, og det er tydelig progresjon fra første til andre periode. Instituttet har inngått nok avtaler om praksisopplæring i begge skoleslag til å dekke behovet.

Det er opprettet et nytt emne, PPU470 / Fagdidaktikk - drama og teater, som åpner for at en ny søkergruppe kan få formell undervisningskompetanse. Dette er et samfunnsbehov som IMD nå kan være med å dekke. Å endre navnet til Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) i kunstfag er en nødvendig konsekvens av dette.

Forslag til vedtak:

Kvalitetsutvalget fastsetter programplanen med de endringer og merknader som kom frem under møte og gir sin anbefaling til at dekan sender saken til Utdanningsutvalget til orientering.

Stavanger 28. november 2016

Jorunn Melberg
prodekan

Aslaug Margareth Lunde
kontorsjef for fag- og studiesaker

Vedlegg:

- Programplan for Praktisk-pedagogisk utdanning i utøvende og skapende kunstfag (PPU)
- Rammeplan for Praktisk-pedagogisk utdanning

Forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 21. desember 2015 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-2 annet ledd.

§ 1 VIRKEOMRÅDE OG FORMÅL

Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som tilbyr praktisk-pedagogisk utdanning, og som er akkreditert etter lov om universiteter og høyskoler §§ 1-2 og 3-1.

Forskriftens formål er å sikre at institusjonene tilbyr praktisk-pedagogisk utdanning som er profesjonsrettet og basert på forsknings- og utviklingsarbeid og erfaringsbasert kunnskap. Utdanningen skal ha høy faglig kvalitet og skape helhet og sammenheng mellom fagstudier, pedagogikk, fagdidaktikk og praksisopplæring. Utdanningen skal forholde seg til opplæringsloven og gjeldende læreplaner for grunnopplæringen.

Utdanningen skal kvalifisere til å ivareta opplæring om samiske forhold, herunder kjennskap til den statusen urfolk har internasjonalt, og samiske barn og ungdoms rett til opplæring i tråd med opplæringsloven og gjeldende læreplanverk.

§ 2 LÆRINGSUTBYTTE

Kandidaten skal etter fullført praktisk-pedagogisk utdanning ha følgende samlede læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Kunnskap

Kandidaten

- har inngående fagdidaktisk og pedagogisk kunnskap for relevante trinn
- har bred forståelse for skolens mandat, opplæringens verdigrunnlag og opplæringsløpet
- har inngående kunnskap om og evne til å holde seg oppdatert på gjeldende lov- og planverk for profesjonsutøvelsen
- har bred kunnskap om barne- og ungdomskultur og barns og ungdoms utvikling og læring i ulike sosiale og kulturelle kontekster
- har bred kunnskap om læringsstrategier, læringsarenaer og arbeidsmetoder generelt og særlig i respektive fag
- har kunnskap om barn og unge i vanskelige livssituasjoner, herunder kunnskap om vold og seksuelle overgrep, og om barn og unges rettigheter i et nasjonal og internasjonalt perspektiv

Ferdigheter

Kandidaten

- kan planlegge, gjennomføre og reflektere over undervisning basert på forsknings og

- utviklingsarbeid og erfaringsbasert kunnskap
- kan lede og legge til rette for undervisningsforløp som fører til gode faglige og sosiale læringsprosesser
- kan bruke varierte arbeidsmetoder, differensiere og tilpasse opplæring i samsvar med gjeldende læreplanverk, og skape motiverende og inkluderende læringsmiljø
- kan beskrive kjennetegn på kompetanse, vurdere og dokumentere elevers læring, gi læringsfremmende tilbakemeldinger og bidra til at elevene kan reflektere over egen læring og egen faglige utvikling
- kan identifisere særskilte behov hos barn og unge, herunder identifisere tegn på vold eller seksuelle overgrep. På bakgrunn av faglige vurderinger skal kandidaten raskt kunne iverksette nødvendige tiltak

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan formidle pedagogiske og fagdidaktiske problemstillinger på et avansert nivå
- innehar en profesjonell holdning og kan kritisk reflektere over faglige, profesjonsetiske og fag- og utdanningspolitiske spørsmål
- kan med stor grad av selvstendighet videreutvikle egen kompetanse og bidra til både kollegers og skolens utvikling
- kan bygge relasjoner til elever og foresatte, og samarbeide med aktører som er relevante for skoleverket

§ 3 STRUKTUR OG INNHOLD

Praktisk-pedagogisk utdanning skal kvalifisere for undervisning. Praktisk-pedagogisk utdanning består av følgende komponenter:

- 30 studiepoeng pedagogikk
- 30 studiepoeng fagdidaktikk
- Minst 60 arbeidsdager praksisopplæring som inngår som en integrert del av pedagogikk og fagdidaktikk

Fagdidaktikken skal knyttes til fag i studentens fagkrets som gir undervisningskompetanse.

Praksisopplæringen skal være veiledet, vurdert og variert. I siste semester skal studentene ha en sammenhengende praksisperiode med særlig fokus på selvstendig opplæringsansvar.

Studentene skal ha praksis både på grunnskole og i videregående opplæring. Studenter med fagbakgrunn i fellesfagene i videregående opplæring skal møte elever på ulike utdanningsprogrammer i løpet av praksisopplæringen. Studenter som er tilsatt i skolen, bør ha minimum 50 prosent av praksis på annen skole enn egen arbeidsplass. For studenter med fagbakgrunn i utøvende kunstoffag kan inntil 50 prosent av praksis foregå i kulturskolene og inngå i kravet om 60 dager.

§ 4 NASJONALE RETNINGSLINJER, KJENNETEGN OG PROGRAMPLAN

Det er utarbeidet nasjonale retningslinjer for praktisk-pedagogisk utdanning og indikatorer for hva som kjennetegner praktisk-pedagogisk utdanning av høy kvalitet. Med utgangspunkt i forskriften og nasjonale retningslinjer skal den enkelte institusjon utarbeide programplan for praktisk-pedagogisk utdanning med bestemmelser om faglig innhold, herunder inkludere samiske emner, praksisopplæring, organisering, arbeidsformer og vurderingsordninger.

Programplanen skal vedtas i institusjonens styre.

§ 5 FRITAKSBESTEMMELSER

Eksamen eller prøve som ikke er basert på rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning, kan gi grunnlag for fritak, jf. § 3-5 i lov om universiteter og høyskoler. Utdanning som kan gi grunnlag for fritak må omfatte praksisopplæring.

§ 6 OPPTAK

For å bli tatt opp til praktisk-pedagogisk utdanning må søker ha

- en mastergrad som inneholder minst ett relevant fag som gir kompetanse til å undervise, jf. forskrift 23. juni 2006 nr 724 til opplæringsloven kapittel 14
- en bachelorgrad i utøvende eller skapende kunstfag med minimum 180 studiepoeng i kunstfaget eller
- en bachelorgrad i idrettsfag med minimum 180 studiepoeng i faget

§ 7 IKRAFTTREDELSE OG OVERGANGSREGLER

Forskriften trer i kraft straks. § 6 om opptak trer i kraft for studenter som tas opp fra og med opptak til studieåret 2017.

Studenter som følger forskrift 13. desember 2005 nr. 1454 til rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning, har rett til å avlegge eksamen etter denne inntil 31. desember 2019. Fra dette tidspunkt oppheves forskrift 13. desember 2005 nr. 1454 til rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning.

PROGRAMPLAN

for

Praktisk-pedagogisk utdanning i utøvende og skapende kunstfag (PPU)

Fagplanen bygger på Forskrift om rammeplan for praktisk pedagogisk utdanning av 21. desember 2015

Stavanger november 2016

FORORD

Fagplanen bygger på Forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning, fastsatt 21. desember 2015, samt på UiS egen profilering av pedagogisk utdanning innen musikk, dans, drama og teater. Denne profilen kjennetegnes blant annet av et rikt forgrenet entreprenørskap innen kunstområdet, med vekt på å gi grunnlag for allsidig utøvende og pedagogisk yrkesinnsats. Kontakten med praksisfeltet omfatter derfor både pedagogiske og utøvende områder. Ved Institutt for musikk og dans gis det tilbud om PPU *kun* innen fagene musikk, dans, drama og teater.

Studiet tilbys som et selvstendig fulltidsstudium over 1 år eller som deltidsstudium over 2 år, men kan også gjennomføres som integrert del av et fireårig utøvende bachelorprogram i musikk.

Bjergsted,

November 2016

INNHOLD

1. Fagplan
2. Emnebeskrivelser for fagdidaktikk
  - 2.1. PPU410 / Kunstfagdidaktikk I 5
  - 2.2. PPU411 / Kunstfagdidaktikk II 5
  - 2.3. PPU420 / Musikkdidaktikk I 10
  - 2.4. PPU430 / Musikkdidaktikk II 10
  - 2.5. PPU450 / Dansedidaktikk 20
  - 2.6. PPU470/ Drama- og teaterdidaktikk 20
3. Emnebeskrivelser for pedagogikk
  - 3.1. PPU500 / Pedagogikk I 15 poeng
  - 3.2. PPU505 / Pedagogikk II 15 poeng
4. Emnebeskrivelse for PPU610 / Praksis

Navn på studiet

Studiets navn er *Praktisk-pedagogisk utdanning i utøvende og skapende kunstfag*

Studiets engelske navn er *Pedagogical and didactic education for music, dance, drama and theatre*.

Studiet kan tas som enkeltstående studium eller integrert i bachelorprogrammet i utøvende musikk ved Institutt for musikk og dans (IMD) ved Universitetet i Stavanger.

Oppbygging

Studiet organiseres som fulltidsstudium over to semestre eller som deltidsstudium over fire semestre. Det har omfang på 60 studiepoeng som består av:

- Pedagogikk - 30 studiepoeng
- Fagdidaktikk - 30 studiepoeng

I tillegg kommer praksisopplæring som er integrert i alle emnene og tilsvarer 60 dager. Praksisopplæringen er organisert som punktpraksis, men kan også foregå i form av ulike prosjekter, forestillinger, konserter og seminarer.

Undervisningsspråk

Norsk.

Opptakskrav

Søkere skal ha bachelorgrad i utøvende eller skapende kunstfag med minimum 180 studiepoeng i kunstfaget i musikk, dans, drama/teater eller musikkvitenskap/musikkteori. Søkerne rangeres etter egne rangeringskriterier.

For opptak til fagdidaktisk spesialisering innen

- instrumental- og ensembleundervisning, direksjon og komposisjon kreves dokumentasjon av utøvende utdanning på konservatorie-/musikkhøgskolenivå
- musikkteoretiske fag kreves dokumentasjon av utdanning i musikkteoretiske fag hvor det faglige innholdet må være relevant for undervisning i musikkfag i videregående opplæring, utdanningsprogram for musikk, dans og drama – programområde for musikk
- dansefag kreves dokumentasjon av utdanning i dansefag på et nivå tilsvarende norsk utøvende danseutdanning hvor det dansefaglige innholdet må være relevant for undervisning i dansefag i videregående opplæring, utdanningsprogram for musikk, dans og drama – programområde dans.
- drama- og teaterfag kreves dokumentasjon av utdanning i utøvende teater- og dramafag hvor det faglige innholdet må være relevant for undervisning i drama- og teaterfag i videregående opplæring, utdanningsprogram for musikk, dans og drama – programområde for drama/teater.

Målgruppe

Studiet er primært rettet mot følgende målgrupper:

- Studenter i bachelorprogram i musikk ved IMD som ønsker pedagogisk og didaktisk kompetanse til å utøve yrke som musikkpedagog i ulike sammenhenger.
- Kandidater med en bachelorgrad i utøvende og skapende kunstfag – enten musikk, dans eller drama og teater som ønsker pedagogisk og didaktisk kompetanse til å utøve yrke som musikkpedagog, dansepedagog eller drama og teaterpedagog.
- Kandidater med musikkvitenskapelig utdanning på universitetsnivå, som tar sikte på undervisningsoppgaver i videregående skole og andre skoleslag.

Læringsutbytte

Praktisk-pedagogisk utdanning er et påbygningsstudium som sammen med utøvende utdanning i de nevnte utøvende kunstfagene kvalifiserer for arbeid som pedagog på mellom- og ungdomstrinnet i grunnskolen, i kommunale kulturskoler og i ulike typer frivillig kulturvirksomhet. Sammen med universitets- eller høgskoleutdanning av høyere grad (master, cand.philol, el lign) kan studiet kvalifisere for undervisning også på dette opplæringsnivået, samt på videregående skole.

Studiet passer for kandidater som har tatt utøvende fagutdanning i de nevnte kunstfag, og som ønsker pedagogisk og didaktisk kompetanse i tillegg til denne. Studentene skal gjennom studiet bli bevisst sitt faglige ståsted, sin praksisteori og sine holdninger til pedagogisk arbeid. Gjennom praksisopplæring og teoristudier skal de utvikle kyndighet og evne til refleksjon. Det legges vekt på å gi grunnlag for allsidig utøvende og pedagogisk yrkesinnsats. I kontakten med praksisfeltet integreres derfor både pedagogiske og utøvende og skapende områder.

Kandidaten skal etter fullført praktisk-pedagogisk utdanning ha følgende samlede læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Kunnskap

Kandidaten

- har inngående pedagogisk og fagdidaktisk kunnskap for relevante trinn/målgruppe
- har bred forståelse for kunstfagenes plass, rolle og funksjon i vårt opplæringsystem, samfunn og kulturliv
- har bred forståelse for skolens mandat, opplæringens verdigrunnlag og opplæringsløpet
- har inngående kunnskap om og evne til å holde seg oppdatert på gjeldende lov- og planverk for profesjonsutøvelsen
- har bred kunnskap om barne- og ungdomskultur og barns og ungdoms utvikling og læring i ulike sosiale og kulturelle kontekster
- har bred kunnskap om læringsarenaer, læringsstrategier og arbeidsmetoder generelt og særlig i respektive fag
- har kunnskap om barn og unge i vanskelige livssituasjoner, herunder kunnskap om vold og seksuelle overgrep, og om barn og unges rettigheter i et nasjonal og internasjonalt perspektiv

Ferdigheter

Kandidaten

- kan planlegge, gjennomføre og reflektere over undervisning basert på forsknings- og utviklingsarbeid og erfaringsbasert kunnskap

- kan lede og legge til rette for undervisningsforløp som fører til gode faglige og sosiale lærings- og utviklingsprosesser
- kan bruke varierte arbeidsmetoder, differensiere og tilpasse undervisningen i samsvar med gjeldende læreplanverk, og skape motiverende og inkluderende læringsmiljø
- kan beskrive kjennetegn på kompetanse, vurdere og dokumentere elevers læring, gi læringsfremmende tilbakemeldinger og bidra til at elevene kan reflektere over egen læring og faglige utvikling
- kan identifisere særskilte behov hos barn og unge, herunder identifisere tegn på vold eller seksuelle overgrep. På bakgrunn av faglige vurderinger skal kandidaten raskt kunne iverksette nødvendige tiltak

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan formidle pedagogiske og fagdidaktiske problemstillinger på et avansert nivå
- innehar en profesjonell holdning og kan kritisk reflektere over faglige, profesjonsetiske og fag- og utdanningspolitiske spørsmål
- kan med stor grad av selvstendighet videreutvikle egen kompetanse og bidra til både kollegers og skolens utvikling
- kan bygge relasjoner til elever og foresatte, og samarbeide med aktører som er relevante for skoleverket og institusjoner og organisasjoner i kunst- og kulturlivet

Innhold

Studiet gir innblikk i hvordan opplæringssystemet fungerer, hva det vil si å skape et godt læringsmiljø og hvordan interesse og engasjement for faglige spørsmål vekkes hos elevene, både i grunnskole, kulturskole, videregående skole i utdanningsprogrammet musikk, dans og drama, og i det kunstpedagogiske feltet for øvrig.

I pedagogikken legges vekt på å bevisstgjøre studentene på skolens og lærerens verdigrunnlag og oppgaver i samfunnet nå og tidligere. Studentene skal tilegne seg kunstfaglige og vitenskapelige tenkemåter. Ved å analysere læreplanverket skal studentene utvikle evnen til å se hvordan læreren kan planlegge undervisningen ved å bryte ned sentrale retningslinjer og tilpasse disse til ulike anledninger og elevgrupper. Studentene skal videre sette seg inn i lærerens rolle som klasse- og ensembleleder, relasjonsbygger og skoleutvikler. Det vil bli gitt innføring i samiske forhold og kultur, og ved kunnskap i det å gi i samiske barn og ungdoms rett til opplæring i tråd med Lov om grunnskolen og den videregående opplæringen.

Fagdidaktikken inneholder forhold knyttet til profesjonsutøvelsen som pedagog i kunstfagene. Studentene får et grunnlag for å kunne planlegge, gjennomføre, vurdere og reflektere over undervisning i kunstfaget forankret i forsknings- og erfaringsbasert kunnskap og teori.

I praksisopplæringen skal studentene under veiledning prøve ut sentrale undervisnings-, arbeids- og vurderingsformer.

Læringsmiljø og arbeidsformer

Arbeidsmåtene kan variere mellom blant annet forelesninger, seminarer, gruppearbeid,

studentpresentasjoner, individuelle studier og praksis med veiledning. Studiet bruker elektronisk kommunikasjonsplattform. Det forutsettes at studentene bruker dette aktivt.

Studentene må dessuten være forberedt på å sette av en del ettermiddager, kvelder og helger til undervisning, gruppearbeid, praksis, prosjektarbeid og delta ved ulike formidlingssituasjoner. Studentene forventes å ta ansvar for egen læring og må i denne sammenheng sette av tid til egenutvikling. Alle studenter skal være aktive brukere av litteraturkilder. Biblioteket setter opp kurs i samarbeid med lærerne i pedagogikk og fagdidaktikk.

Praksis

Praksis omfatter 60 dager og inngår som en integrert del av pedagogikk og fagdidaktikk fordelt utover fire semester.

Studentene skal ha praksis både i grunnskole, kulturskole og videregående opplæring utdanningsprogram for musikk, dans, drama. Det kan også gjennomføres praksis ved andre relevante institusjoner og organisasjoner. Studenter som er tilsatt i skolen, kan søke om å få gjennomføre én praksisperiode på egen arbeidsplass.

Praksis kan foregå både individuelt og i gruppe. All praksis skal fortrinnsvis foregå i Rogaland. Praksis er veiledet.

Praksis krever 100 prosent tilstedeværelse. Eventuelt fravær må straks meldes til praksisskolen og praksiskoordinator. Alt fravær må tas igjen fortløpende. For å få lov til å gå ut i praksis må alle studenter skrive under på erklæring om taushetsplikten, samt levere politiattest og tuberkulinprøve/-erklæring.

Vurderingsordninger

Vurderingsformene i studiet kan bestå av muntlig, praktisk og/eller skriftlig eksamen, prosjektoppgave, mappeoppgaver, hjemmeeksamen og obligatorisk praksis

Arbeidskrav vurderes med godkjent / ikke godkjent. Eksamen vurderes med karakterskala A-F, der F er ikke bestått, eller bestått/ikke bestått. Praksis vurderes til bestått / ikke bestått.

Språkformen i vurderingene er norsk eller et annet skandinavisk språk dersom ikke annet språk er oppgitt i emnebeskrivelsen.

Skikkethet

Den enkelte students skikkethet vurderes løpende både i den teoretiske og den praktiske delen av studiet i henhold til gjeldende Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning.

Skikkethetsvurdering utføres som en helhetsvurdering av studentenes faglige, pedagogiske og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer.

Arbeidskrav (Obligatorisk undervisningsaktivitet)

Studiedeltakelse er obligatorisk i alle emner/fagområder der ikke annet er spesifisert. Med obligatorisk menes at studentene ikke kan være borte fra undervisningen mer enn maksimum 20 % av tiden innenfor det enkelte emne. Dersom fraværet er større, kan studenten bli utelukket fra å melde seg opp til eksamen (se eget Fraværsreglement).

For andre obligatoriske arbeidskrav, se emnebeskrivelsene.

PPU410 Kunstfagdidaktikk I

Studiepoeng: 5 vt

Emnekode: PPU410

Antall semestre: 2

Undervisningsspråk: Norsk

Inngår i studieprogram: PPU i utøvende og skapende kunstfag

Tilbys av: Institutt for musikk og dans

Læringsutbytte

Etter endt studie skal studenten kunne:

Kunnskap

- gjøre rede for kunnskap om didaktiske, estetiske og kunstfilosofiske grunnbegrep
- gjøre rede for og drøfte ulike begrunnelser og syn på musikk/dans/drama og teater som undervisningsfag
- ha kjennskap til ulike sider ved faglærerrollen

Ferdigheter

- analysere sentrale læreplaner og utvikle/utforme lokale læreplaner som grunnlag for undervisningen
- planlegge, tilrettelegge, gjennomføre og vurdere kunstfagundervisningen
- tilpasse og differensiere lærestoff og arbeidsformer til ulike elevgrupper og elevforutsetninger

Generell kompetanse

- vise forståelse for kunstfagenes rolle i et helhetlig kulturelt oppvekstmiljø
- begrunne undervisning med grunnlag i aktuelle læreplaner og ulike rammefaktorer

Innhold

Didaktikken som fagområde er møtepunktet mellom faget og pedagogikken og har på denne bakgrunn en sammenbindende funksjon i utdanningen. Kunstfagdidaktikken tar for seg ulike perspektiver på kunstpedagogisk virksomhet og er felles for musikk-, danse-, teater- og dramastudentene. Kunst- og kulturfagenes plass og rolle i opplæringssystemet og faglærerens profesjonalitet og yrkesfunksjoner er sentrale temaer innenfor emnet.

Forkunnskapskrav

Ingen.

Eksamen/vurdering

Prøveformer:

	Omfang /varighet	Vurdering
2 mappeoppgaver (individuell)	4-6 sider	Bestått/Ikke bestått

Prøveformer:

1 mappeoppgave (gruppe)	4-6 sider	Bestått/Ikke bestått
-------------------------	-----------	----------------------

Alle tre oppgavene samles til en totalvurdering, og det skal settes én endelig karakter på mappen. Karakteruttrykk er Bestått/Ikke bestått. Nærmere opplysninger om innholdet i mappen gis ved semesterstart. For øvrig viser vi til Eksamensforskriften for Universitetet i Stavanger.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Det er obligatorisk fremmøteplikt til alle undervisningsaktiviteter ihh til IMDs fraværsreglement. Arbeidskravet må være godkjent av faglærer.

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Jens Torolf Larsen

Faglærere

Kari Olene Oma Rønnes, Jens Torolf Larsen,

Arbeidsformer

Undervisningen i emnet foregår ved ukentlig klasse og gruppeundervisning bestående av forelesninger, seminarvirksomhet, kollokvie/gruppe-arbeid, prosjektarbeid, diskusjoner, praksis.

Litteratur

Hanken, I. M. og Johansen, G. (2013) *Musikkundervisningens didaktikk*, Oslo: Cappelen
Hele boka. 214 sider

Imsen, G. (2014). *Elevens verden: Innføring i pedagogisk psykologi* (5. utg.). Oslo:
Universitetsforlaget. Kap 11 og 14. 40 sider

Lyngsnes, K. M., & Rismark, M. (2014). *Didaktisk arbeid*, Oslo: Gyldendal akademisk.
Kap 3, 5, 6, og 7. 108 sider

Wenche Waagen(2011)*Kulturskolen– profesjon og bærekraft*, Oslo: GyldendalKap 7.
20 sider

Styringsdokumenter :

St.meld. nr. 28 (2015-2016). *Fag – Fordypning – Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet*.
Tilgjengeleg frå <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-28-20152016/id2483955/?ch=1&q=>

Opplæringslova (1998). *Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa*. Hentet
fra <http://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61>. Besøkt 24. Mai 2016.
Forskrift til opplæringsloven kap 3 og 5

Barneloven
FNs Barnekonvensjon

Læreplaner:

Utdanningsdirektoratet. (u.å.). *Læreplaner* [LK06]. Tilgjengelig frå <http://www.udir.no/Lareplaner/>

K06 – grunnskolen

K06 – MDD, videregående skole

Rammeplan for kulturskolen

PPU411 Kunstfagdidaktikk II

Emnekode: PPU 411

Vekting (SP): 5

Antall semestre: 2

Undervisningsspråk: Norsk

Inngår i studieprogram: PPU i utøvende og skapende kunstfag

Tilbys av: Institutt for musikk og dans

Læringsutbytte

Etter endt studium skal kandidaten ha tilegnet seg kunnskaper, ferdigheter og kompetanse som setter vedkommende i stand til å

Kunnskap

- kunne gjøre rede for og vise en bred forståelse for kunstfagenes plass, rolle og funksjon i vårt opplæringssystem, samfunn og kulturliv
- ha en inngående kjennskap til ulike sider ved faglærerrollen
- ha kunnskap om læringsstrategier og arbeidsmetoder som kan fremme måloppnåelse
- ha god kunnskap om ulike former for vurdering i kunstfag

Ferdigheter

- kunne analysere og vurdere estetiske problemstillinger og utfordringer med tanke på undervisning av ulike målgrupper
- kunne bruke didaktiske, estetiske og kunstfilosofiske grunnbegrep i tenkning, legitimering og argumentasjon omkring kulturpolitisk og kunstpedagogisk virksomhet
- kunne analysere sentrale læreplaner og utvikle/utforme lokale læreplaner som grunnlag for planlegging, tilrettelegging, gjennomføring og vurdering av kunstfagundervisningen
- kunne tilpasse og differensiere lærestoff, læringsaktiviteter og arbeidsformer til ulike situasjoner og elevforutsetninger

Generell kompetanse

- kunne begrunne undervisning med grunnlag i aktuelle læreplaner og ulike rammefaktorer
- orientere seg i og forholde seg analytisk og kritisk til aktuell faglitteratur og å utvikle egen praksis
- kunne reflektere over og delta i diskusjoner rundt faglige, fagdidaktiske og etiske utfordringer i utøvende og skapende kunstfag

- kunne videreutvikle egen kompetanse for å frembringe ny viten og delta i faglig og pedagogisk FoU-arbeid

Innhold

Didaktikken som fagområde er møtepunktet mellom faget og pedagogikken og har på denne bakgrunn en sammenbindende funksjon i utdanningen. Kunstfagdidaktikken tar for seg ulike perspektiver på kunstpedagogisk virksomhet og er felles for musikk-, danse-, teater- og dramastudentene. Kunst- og kulturfagenes plass og rolle i opplæringsystemet og faglærerens profesjonalitet og yrkesfunksjoner er sentrale temaer innenfor emnet.

Forkunnskapskrav

Ingen.

Eksamen/vurdering

Prøveformer:

	Omfang /varighet	Vurdering
2 mappeoppgaver (individuelt)	4-6 sider	Bestått/Ikke bestått
1 mappeoppgave (gruppe)	4-6 sider	Bestått/Ikke bestått

Alle tre oppgavene samles til en totalvurdering, og det skal settes én endelig karakter på mappen. Karakteruttrykk er Bestått/Ikke bestått. Nærmere opplysninger om innholdet i mappen gis ved semesterstart. For øvrig viser vi til Eksamensforskriften for Universitetet i Stavanger.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Det er obligatorisk fremmøteplikt til alle undervisningsaktiviteter ihh til IMDs fraværsreglement. Arbeidskravet må være godkjent av faglærer.

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Conrad Hagen

Faglærere : Conrad Hagen, Jens Torolf Larsen, Kari Olene Oma Rønnes

Arbeidsformer

Undervisningen i emnet foregår ved ukentlig klasse og gruppeundervisning bestående av forelesninger, seminarvirksomhet, kollokvie/gruppe-arbeid, prosjektarbeid, diskusjoner, praksis.

Litteratur

Bamford, Anne (2008): Wow-faktoren. Globalt forskningskompendium, om kunstfagenes betydning i utdanning. Musikk i Skolen

Hanken, I.M. og Johansen, G. (2013): Musikkundervisningens didaktikk (2 utg.) Cappelen Damm Akademisk

Juell, Elisabeth og Norskog, Trygve-Johan (2006): Å løpe mot stjernene. Fagbokforlaget

Kulturforbundet (2007): Kultur former framtida. Hvordan og hvorfor kultur virker. Andrimne forlag a.s.

Varkøy, Ø. (2008): Hvorfor musikk? (2. utg.) Ad Notam Gyldendal AS

I tillegg kommer aktuelle artikler og kompendier

PPU420 / Musikkdidaktikk I

Emnekode: PPU420

Vekting (SP): 10

Semester undervisningsstart: Høst

Antall semestre: 2

Vurderingsemester: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for musikk og dans

Læringsutbytte

Etter endt studium skal kandidaten ha tilegnet seg kunnskaper, ferdigheter og kompetanse som setter vedkommende i stand til å

Kunnskap

- ha kunnskap om sang- og musikkfagets plass, rolle og betydning i norsk skole
- ha inngående kjennskap til gjeldende læreplan i musikk for grunnskolens
- ha innsikt i fagspesifikke metoder og konsepter for musikkpedagogisk virksomhet
- kunne planlegge, tilrettelegge, gjennomføre og vurdere undervisnings- og formidlingsoppgaver i grupper, klasser og ensembler
- kunne forstå musikkens betydning for individ, kultur og samfunn

Ferdigheter

- arbeide praktisk med musikkens grunnelementer og aktuelle instrumenter i grunnskolens obligatoriske musikkundervisning

- kunne bruke ulike metoder og arbeidsformer hvor lek, fantasi, nyskaping, improvisasjon og komposisjon står sentralt
- kunne planlegge, tilrettelegge, gjennomføre og vurdere kreative og skapende aktiviteter i forbindelse med musisering, lytting og komponering

Generell kompetanse

- kunne reflektere over premisser og begrunnelser for musikkpedagogisk virksomhet
- kunne drøfte sentrale didaktiske problemstillinger og utfordringer knyttet til musikk som fag i skolen
- kunne analysere og vurdere aktuelle læreverk og relevante lærebøker for grunnskolens musikkfag
- kunne initiere, planlegge og gjennomføre prosjektarbeid og ulike former for musikkpedagogisk utviklingsarbeid
- kunne delta i ulike samarbeidsprosesser og arbeide selvstendig med det musikkpedagogiske materialet

Innhold

Didaktikken som fagområde er møtepunktet mellom faget og pedagogikken og har på denne bakgrunn en sammenbindende funksjon i utdanningen. Musikkdidaktikken er delvis felles for studieprogrammene. Her gis studentene perspektiver på og konkrete redskaper til å drive musikkpedagogisk virksomhet, både på hovedinstrument og i arbeid med musikkens grunnelementer i ulike grupper og ensembler. Prinsipper og metoder for tilrettelegging av arbeid med musikkens grunnelementer i grupper, klasser og ensembler (f.eks. kor, korps, storband og orkester). Felles innføring i varierte arbeidsformer på tvers av studieprogram. Praktisk arbeid med rytmikk, sang og dans.

Forkunnskapskrav

Ingen.

Eksamen/vurdering

Prøveformer:

	Omfang /varighet	Vurdering
1 mappeoppgave (gruppe)	10-12 sider	Bestått/Ikke bestått
2 praktiske oppgaver (gruppe)	1 times fremlegg per oppgave	Bestått/Ikke bestått

Nærmere opplysninger om innholdet i mappen gis ved semesterstart. For øvrig viser vi til Eksamensforskriften for Universitetet i Stavanger.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Det er obligatorisk fremmøteplikt til all undervisning ihh til IMDs fraværsreglement.

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Conrad Hagen

Faglærere

Conrad Hagen, Kari Olene Oma Rønnes, Marianne Øvregård

Arbeidsformer

Ukentlig klasse- og gruppeundervisning. Praktisk arbeid, "musikkverksted", forelesning, gruppearbeid, mindre skriftlige undervisningsskisser, grunnskolepraksis med tilhørende rapport. Nærmere informasjon om organisering gis ved semesterstart.

Litteratur

Grunnskolerådet (1989): *Hva skal vi gjøre i musikkundervisningen?* Veiledning til Mønsterplan for grunnskolen. Universitetsforlaget 142 s.

Hanken, I. M. og Johansen, G. (2013): *Musikkundervisningens didaktikk*. Cappelen Damm AS 266 s.

Sætre, J. H. og Salvesen, G. (2010): *Allmenn Musikkundervisning*. Gyldendal Akademisk 300 s.

Div. notemateriell kommer i tillegg

PPU430 Musikkdidaktikk II

Emnekode: PPU430

Vekting: 10 stp

Antall semestre: 2

Undervisningsspråk: Norsk

Inngår i studieprogram: PPU i utøvende og skapende kunstfag

Tilbys av: Institutt for musikk og dans

Læringsutbytte

Etter endt studium skal kandidaten har tilegnet seg kunnskaper, ferdigheter og kompetanse som setter vedkommende i stand til å

Kunnskap

- kunne kjenne til den grunnleggende spilletekniske utvikling på instrumentet og metoder for å løse tekniske problemer hos elevene

- ha kunnskap om fagspesifikke metoder, arbeidsformer og konsepter for musikkpedagogisk virksomhet.
- ha kunnskap om relevant solo- og samspillrepertoar for instrumentet/instrumentgruppen og prinsipper for valg av lærestoff og læringsaktiviteter
- ha inngående kjennskap til gjeldende lærerplaner i musikk for grunnskole, kulturskole og videregående skole (MDD)

Ferdigheter

- kunne analysere lærebøker/metodeverk og gjøre rede for lærestoffets og læringsaktivitetens betydning for den musikalske utvikling
- kunne veilede elevene omkring øving og musikkformidling
- kunne lede og arbeide med relevante ensembler
- kunne planlegge, gjennomføre og vurdere undervisnings- og formidlingsoppgaver med enkeltelever, grupper, klasser og ensembler
- kunne beherske ulike metoder for gehørspill og notelæring
- kunne bruke ulike metoder og arbeidsformer hvor lek, fantasi, nyskaping, improvisasjon og komposisjon står sentralt

Generell kompetanse

- kunne reflektere over premisser og begrunnelser for musikkpedagogisk virksomhet innenfor kandidatens musikkfaglige hovedområde

Innhold

Didaktikken som fagområde er møtepunktet mellom faget og pedagogikken og har på denne bakgrunn en sammenbindende funksjon i utdanningen. Her gis studentene perspektiver på og konkrete redskaper til å drive musikkpedagogisk virksomhet, både på hovedinstrument og i arbeid med musikkens grunnelementer i ulike grupper og ensembler. Prinsipper og metoder for tilrettelegging av arbeid med musikkens grunnelementer i grupper, klasser og ensembler (f.eks. kor, korps, band, storband og orkester).

Systematisk innføring i spilleteknisk progresjon og metoder for å drive opplæring i tråd med denne. Studieteknikk og øvingspsykologi. Innføring i aktuelt lærestoff for instrumentet og ensemblet og prinsipper for analyse av dette.

Forkunnskapskrav

Ingen.

Eksamen/vurdering

Prøveformer:

	Omfang /varighet	Vurdering
Mappevurdering. 1 refleksjonsoppgave (individuell)	8-10 sider	A-F
Annen skriftlig forberedelse til undervisning (2-3 oppgaver)		Bestått/Ikke bestått

Oppgavene samles til en totalvurdering, og det skal sette én endelig karakter på mappen. Nærmere opplysninger om innholdet i mappen gis ved semesterstart. For øvrig viser vi til Eksamensforskrift for Universitetet i Stavanger.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Det er obligatorisk fremmøteplikt til all undervisning ihh til IMDs fraværsreglement.

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Jens Torolf Larsen

Faglærere

Diverse faglærere

Arbeidsformer

Ukentlig klasse- og gruppeundervisning i et definert antall uker spesifisert ved studiestart.

Litteratur

Fostås (2001) Instrumentadidaktikk (2001)

Diverse læreplaner for kulturskole og videregående skole, i tillegg til litteratur for det aktuelle instrument/instrumentgruppe.

PPU450 DANSEDIDAKTIKK

Emnekode: PPU450

Vekting (SP): 20

Semester undervisningsstart: Høst

Antall semestre: 2

Vurderingsemester: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for musikk og dans

Emnebeskrivelse

Didaktikken som fagområde er møtepunktet mellom faget og pedagogikken og har på denne bakgrunn en sammenbindende funksjon i utdanningen. Fagdidaktikk reiser viktige spørsmål om fagets egenart, innhold og legitimering. I dansedidaktikk skal studenten tilegne seg nødvendig kunnskap og praktiske ferdigheter i å undervise i dans til et bredt spekter av målgrupper i ulike dansegenre. Et felles grunnlag finnes i kunnskap om motorisk læring og utvikling og i sentrale metodiske prinsipper for planlegging og tilrettelegging av undervisningen. Både det utøvende og det skapende står i fokus, samt hvilke forutsetninger og rammebetingelser som er nødvendige for et godt læringsmiljø og for å utvikle potensialet hos eleven. Relevant fagteori danner basis for drøfting og refleksjon over dansens plass og betydning i samfunnet, videreutvikling av fagfeltet i fremtiden, og utvikling av et eget pedagogisk ståsted hos studenten.

Emnet er sterkt tilknyttet praksis.

Læringsutbytte

Kunnskap

Etter fullført og bestått eksamen i emnet skal kandidaten ha kunnskap om:

- dansefagets rolle og betydning i opplæringssystemet, herunder læreplanutvikling
- dansens plass og funksjon i et samfunnsperspektiv
- sentrale prinsipper og metoder for undervisning i dans som kunstfag
- motorisk utvikling og læring i og gjennom dans.
- aktuelle spørsmål innenfor opplæring i dans som kunstfag: genreforståelse, kjønn, legitimering av faget, tradisjon vs. det nye, veier videre

Ferdigheter

Etter fullført og bestått eksamen i emnet kan kandidaten:

- tilrettelegge undervisning i dans i forhold til grunnleggende prinsipper innen motorisk læring og utvikling og ulike elevers forutsetninger for å tilegne seg dans
- planlegge, gjennomføre, og vurdere opplæring i sceniske danseteknikker og skapende dans i grunnskolen og kulturskolen i samsvar med gjeldende lærerplaner
- undervise og veilede elever i ulike sceniske dansegenre, både utøvende og skapende
- anvende kunnskaper om koreografiske verktøy, prinsipper og prosesser, samt lyd/musikk i skapende og utøvende pedagogisk arbeid med elever
- planlegge og gjennomføre en elevforestilling
- reflektere over og drøfte relevant fagteori knyttet til utøvende dans og skapende prosesser
- gjøre rede for sentrale perspektiv og spørsmål vedrørende legitimering av dansefaget, kjønn, tradisjon vs. det nye, og veien videre

Generell kompetanse

Kandidaten:

- kan utvikle fagkunnskap i relasjon til barn og unge i en flerkulturell hverdag
- har profesjonskunnskap relatert til egen utdanning
- kan reflektere over
  - a. fagets egenart i et samfunnsperspektiv
  - b. egne holdninger og grunnsyn i forhold til dans som kunstpedagogisk fag
- kan med stor grad av selvstendighet videreutvikle egen kompetanse og bidra til utviklingsarbeid innen fagområdet
- kan bygge relasjoner til elever og foresatte, og samarbeide med aktuelle aktører i ulike arena – skoleverket, kommunale kulturskoler, den frivillige kulturvirksomheten, ulike kulturinstitusjoner, samt det profesjonelle dansefeltet

Fagperson(er)

Emneansvarlig Leith Symington

Andre lærere Isabell Gisselgård, Samantha Pickering, m.fl.

Arbeidsformer

Ukentlig gruppeundervisning med forelesning, praktisk arbeid, individuelt og gruppearbeid; skriftlig og praktiske oppgaver. Alle sentrale aspekter ved målområdene behandles nødvendigvis ikke i undervisningen, men skal dekkes av studenten selv gjennom pensumlitteratur, aktiv deltakelse i undervisningen og øvrig studiearbeid. Emnet er tilknyttet praksis.

Obligatorisk undervisningsaktivitet / Vilkår for å gå opp til eksamen

All undervisning i emnet er obligatorisk. Det kan innvilges inntil 20% fravær i henhold til fraværsreglementet for IMD. Ytterligere fravær vil medføre tap av retten til å møte til eksamen.

Obligatorisk arbeid består av:

- 5-7 mindre praktiske og skriftlige oppgaver
- delprøve i danseferdighetsanalyse og undervisningsmetodikk
- delprøve i klassisk ballett terminologi
- skriftlige innleveringsoppgaver tilknyttet praksis:
  - brev til elevene/foresatt – en for hver av 2 praksisperioder i øvingsskolen
  - kursplan med mål og undervisningsplaner for hver av praksisperiodene
  - rapport for hver praksisperiode

Disse må være godkjent av faglærere før man kan få avsluttende vurdering.

Åpent for

Bachelor i dans med praktisk-pedagogisk utdanning, Praktisk pedagogisk utdanning i kunstfag, Praktisk pedagogisk utdanning i musikk og dans - heltid

Forkunnskapskrav

Ingen.

Eksamen/vurdering

Prøveformer:

	Omfang /varighet	Vurdering
Muntlig eksamen 40%	Inntil 15 min.	A-F
Praktisk-muntlig eksamen 60%	Inntil 20 min.	A-F

Litteratur – Dansedidaktikk

Anne Green Gilbert: <i>Creative Dance for All Ages, 2nd Ed.</i> 2015 kap. 1-5	104 s.
Bales & Nettfiol (Ed.): <i>The Body Eclectic, Evolving Practices in Dance Training</i> , 2008	160 s.
Blom & Chaplin: <i>The Moment of Movement, Dance Improvisation</i> , 1988, kap. 4 -13	109 s.
Guarino & Oliver (Ed.): <i>Jazz Dance, A History of the Roots & Branches</i> , 2015 kap. 1-3	135 s.
Ingvild Kvikstad (red.) <i>Motorikk i et didaktisk perspektiv</i> , 2016, kap. 1,2, 5 & 6	71 s.
Krasnow & Wilmerding: <i>Motor Learning & Control for Dance</i> , 2015 kap. 1-5 & 11-16	180 s.
Marion Gough: <i>Knowing Dance, a Guide for Creative Teaching</i> , 1999 kap. 1 -3	80 s.
Rory Foster: <i>Ballet Pedagogy: The Art of Teaching</i> , 2010	160 s.

KOMPENDIUM med UTDRAK & ARTIKLER

Elizabeth Gibbons: <i>Feedback in the Dance Studio</i> , JOPERD vol.75 No.7 Sept 2004	5 s.
Kimmerle & Coté-Laurence, <i>Teaching Dance Skills</i> , 2003, kap. 2 & 3	35 s.
Scholar's Search for Meaning, 2016 - <i>Seeking a Feminist Pedagogy for Children's Dance</i>	
Shapiro, Sherry B. (ed.): <i>Dance, Power and Difference</i> , 1998 – kap. 6 Clyde Smith:	22 s.
Sherry B. Shapiro (ed.) <i>Dance in a World of Change</i> , 2008 – Eeva Antilla: <i>Dialogical Pedagogy, Embodied Knowledge, and Meaningful Learning</i>	20 s.
Sidsel Pape (ed.): <i>Norsk danseforskning</i> , 2010 - Steen: <i>Hvordan forstår vi dansens estetiske dimensjon?</i>	5
Susan Stinson: <i>Embodied Curriculum Theory and Research in Arts Education, A Dance</i>	20 s.
Susan Stinson: <i>The Hidden Curriculum of Gender in Dance Education</i> , Journal of Dance Education, Vol. 5, No.2, 2005	6 s.

INTERNETT SIDER

UDIR - Læreplaner for grunnskole - fagene musikk og kroppsøving <http://www.udir.no/Lareplaner/>

UDIR - Vurdering for Læring <http://www.udir.no/vurdering-for-laring/>

PPU470 / Fagdidaktikk drama og teater

Emnekode: PPU470

Vekting (SP): 20

Semester undervisningsstart: Høst

Antall semestre: 2

Vurderingssemester: Høst og Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Institutt for musikk og dans

Emnebeskrivelse

Praktisk-pedagogisk utdanning i teater og drama (PPU470) kvalifiserer for undervisning i drama og teater i grunnskolen, kulturskolen, videregående opplæring og folkehøgskolen. Utdanningen kvalifiserer også for annen faglig/pedagogisk virksomhet, som for eksempel voksenopplæring eller amatørteaterbevegelsen.

PPU er et praksisbasert og yrkesrettet studium, og den nære forbindelsen med yrkeslivet krever at studenten forplikter seg til og tar ansvar både for egen utvikling og for samarbeid i grupper.

Emnet handler om å gjøre seg kjent med grunnleggende problemstillinger knyttet til undervisningsarbeid innenfor drama og teater slik det kommer til uttrykk i skoleverkets læreplaner. Dette omfatter å opparbeide innsikt i fagets egenart og tilegne seg erfaring med hvordan ulike arbeids- og uttrykksformer kan nyttes inn i skolepraksis. Det legges vekt på å øve opp evnen til å formidle og bruke fagspråk i eget arbeid og i undervisning.

Fagdidaktikk reiser viktige spørsmål om skolens faglige innhold, fagets egenart og fagets begrunnelse som skolefag. Et vesentlig spørsmål er hvilke forutsetninger og rammebetingelser som er nødvendige for et godt læringsmiljø og for å utvikle det skapende potensialet hos eleven.

Læringsutbytte

Kunnskap

Etter endt emne har studenten kunnskap om:

- drama og teaterfagets plass og betydning i opplæringen
- fagområdet filosofi, teoretiske forankring og kulturelle betydning
- ulike vurderingsformer som egner seg i drama og teater
- læreplanutvikling og fagområdets stilling og utviklingspotensial i opplæringssystemet
- hvordan drama og teater har påvirket samfunn og kultur

Ferdigheter

Etter endt emne kan studenten:

- planlegge og gjennomføre undervisningsopplegg med utgangspunkt i læreplaner og tilpasse undervisningen til elevenes forutsetninger, interesser og lokale rammefaktorer
- samarbeide med andre lærere i planlegging og gjennomføring av dramaforløp, teaterproduksjoner og tverrfaglige læringsforløp
- reflektere over og drøfte relevant fagteori knyttet til skapende drama og teaterpedagogiske prosesser og produksjoner begrunne fagets plass og betydning i opplæringen
- reflektere over kunstpedagogiske teorier og estetisk dannelse for å forstå barn, unge og voksnes estetiske utvikling og bruke denne innsikten i egen undervisning
- bruke ulike søkeverktøy for å anvende forskning som grunnlag for faget, dokumentere og evaluere eget arbeid og finne kilder til oppgaver og prosjektarbeid
- samarbeide med aktuelle partnere i lokalsamfunnet som for eksempel ulike kulturinstitusjoner, bedrifter og offentlige etater.

Generelle kompetanse

Etter endt emne

- kan studenten utvikle fagkunnskap i relasjon til barn og unge i en flerkulturell hverdag
- har studenten profesjonskunnskap relatert til egen utdanning
- kan studenten reflektere over fagets egenart i et samfunnsperspektiv
- har studenten profesjonskunnskap relatert til egen utdanning
- kan studenten bruke relevante metoder for forsøks- og utviklingsarbeid innen fagområdet

Arbeidsformer og undervisningsformer

Ukentlig undervisning med forelesning, praktisk arbeid, individuelt arbeid og ulike former for gruppe-/prosjektarbeid. Alle sentrale aspekter ved målområdene behandles nødvendigvis ikke i undervisningen, men skal dekkes av studenten selv gjennom pensumlitteratur, aktiv deltakelse i undervisningen og øvrig studiearbeid.

Obligatorisk undervisningsaktivitet

Følgende arbeid må være godkjent før studenten kan gå opp til eksamen:

Krav til obligatorisk fremmøte til all undervisning er oppfylt. Det kan innvilges inntil 20% fravær i henhold til fraværreglementet for IMD. Ytterligere fravær vil medføre tap av retten til å møte til eksamen.

En individuell skriftlig oppgave i forkant av praksis.

Praksisrapporter

Prøveformer:

	Omfang	vurdering
Én gruppeoppgave med individuell vurdering knyttet til teaterformidling. 60%	5dager Omfang?	A-F
En individuell hjemmeoppgave 40%	2500 ord (pluss/minus 10%)	A-F

Pensum

Aune,V.(2013). *Teater med barn og unge. En studie av Barne- og ungdomsteatret ved Rogaland Teater*. Trondheim: Akademika forlag.(kap 2,3,4,5: 71 sider)

Bjerkestrand, Brahmachari, Haraldsen, Ingul, Songe-Møller(2016). *Narrativ identitet. Drama- og teaterpedagogisk praksis i interkulturell kontekst*. Oslo: Tell forlag.

Boal, A.(2008). *The aesthetics of the oppressed*. London: Routledge. (133 sider)

Gjørum, R.G & Rasmussen, B. (2012). *Forestilling, framføring, forskning. Metodologi i anvendt teaterforskning*. Trondheim: Akademika forlag. (kap 1,2,8: 63sider)

Heggstad, K. M, Eriksson, S, Rasmussen, B. (red.).(2013). *Teater som danning*. Bergen: Fagbokforlaget. (190 sider)

Rasmussen,B. og Kristoffersen, B.(2014). *Mye på spill. Teater som dannelsespraksis i skolen*. Bergen: Fagbokforlaget (206 sider)

Songe-Møller,A., Sæbø, A. ((2007). *Ibsen og Holberg i skolen-et møte med dramatikk, drama og estetiske læringsformer*. Kristiansand: Høyskoleforlaget (100 sider)

Østerlind, E. (red.). (2011). *Drama-ledarskap som spelar en roll*. Lund: Studentlitteratur AB. (226 sider)

Østern, A.L.(red.). (2014). *Dramaturgi i didaktisk kontekst*. Bergen: Fagbokforlaget (176 sider)

PPU500 / Pedagogikk I

Studiepoeng: 15t

Emnekode: PPU500

Antall semestre: 2

Undervisningsspråk: Norsk

Inngår i studieprogram: PPU i utøvende og skapende kunstfag

Tilbys av: Institutt for musikk og dans

Læringsutbytte

Etter endt studium skal studentene kunne:

Kunnskap

- gjøre rede for kunnskap om sentrale lærings- og utviklingsprosesser hos barn, unge og voksne
- gjøre rede for kunnskap om kommunikasjon og gruppeprosesser
- gjøre rede for ulike motivasjonsteorier
- gjøre rede for sentrale teorier knyttet til kreativitet og kreative prosesser
- gjøre rede for sentrale retninger innenfor musikkpsykologien
- gjøre rede for og vise en bred forståelse for kunstfagenes rolle og funksjon i skole, samfunn og kulturliv
- gjøre rede for og anvende aktuelle lover og retningslinjer, styringsdokumenter og læreplaner
- gjøre rede for yrkesetikk, yrkesetiske holdninger og etiske valg en lærer står overfor i det pedagogiske arbeidet
- gjøre rede for kunnskap om sentrale didaktiske begreper og deres relevans i opplæringen

Ferdigheter

- drøfte ulike perspektiv på læring generelt, og læring av kunstfag spesielt
- argumentere og legitimere for kunstfagenes plass og rolle i skole og samfunn
- drøfte ulike motivasjonsteorier i forhold til enkeltelever og grupper av elever i undervisningsarbeidet
- drøfte hvordan man kan legge forholdene til rette for god kommunikasjon og samarbeid mellom enkeltpersoner og personer i grupper
- drøfte kreativitetsteorier og kreative prosesser i en kunstpedagogisk kontekst
- drøfte hvordan lærere kan reflektere over etiske utfordringer og dilemmaer i et mangfoldig og flerkulturelt samfunn

Generell kompetanse

- vise inngående kunnskap om læring og utvikling for tilrettelegging av undervisningsarbeidet
- reflektere over motivasjonspsykologien sin betydning for å aktivisere den enkelte elev og grupper av elever
- drøfte ulike yrkesetiske problemstillinger og hvilke etiske valg en lærer kan stå overfor i det pedagogiske arbeidet
- se verdien av å kjenne skolens lov- og styringsdokumenter, læreplanverk, og å kunne bruke dette som grunnlag for profesjonell og autonom utøvelse av lærerrollen
- vise respekt for ulikheter og tradisjoner i et mangfoldig og flerkulturelt samfunn

Innhold

Emnet har et hovedfokus på teorier om læring og utvikling, motivasjon, kreativitet, lek og kreative prosesser, gruppepsykologi og kommunikasjon. Videre gis det en innføring kunstfagdidaktikk med fokus på kunstfagenes plass i skole og samfunn, og en introduksjon til læreplanteori og didaktisk relasjonstenkning.

Arbeidsformer

Ukentlige samlinger med forelesninger, seminarvirksomhet, kollokvie/gruppe-arbeid, prosjektarbeid, diskusjoner.

Arbeidskrav/obligatorisk aktivitet

All undervisning i emnet er obligatorisk. Det kan innvilges inntil 20% fravær i henhold til fraværreglementet for IMD. Ytterligere fravær vil medføre tap av retten til å møte til eksamen. Arbeidskravet må være godkjent av faglærer. Obligatorisk skrivearbeid inngår i eksamensordningen, og regnes som grunnlaget for fastsetting av endelig karakter i emnet.

Avsluttende vurdering:

Prøveformer:

	Omfang /varighet	Vurdering
Mappevurdering. Tre oppgaver	4-6 sider	Bestått/Ikke bestått
Skriftlig eksamen	3,5 timer	A-F

Emneansvarlig

Jens Torolf Larsen

Faglærere

Jens Torolf Larsen, Kari Olene Oma Rønnes, Conrad Hagen

Pensumlitteratur

Gjøsund and Huseby (2003), <i>To eller flere. Grunnbok i gruppepsykologi og kommunikasjon</i> , Cappelen Damm Hele boken:	197 sider
Gunn Imsen (2012): <i>Elevens verden</i> (2014). Kap 1, 2: 50 s, Del II (Kap 3,4,5,6,7) 156 s. Del III, kap 10, 11: 65 s,	271 sider
Hallam, <i>Music Psychology in Education</i> . Institute of Education, University of London Kap. 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11 og 12.	175 sider
Kaufmann (2011): <i>Hva er kreativitet?</i> Universitetsforlaget Hele boken:	133 sider
Nielsen og Kvale(red): <i>Mesterlære, læring som sosial praksis</i> , kap.1-3	150 sider
Wenche Waagen: <i>KULTURSKOLE, Profesjon og bærekraft</i> , Gyldendal akademisk Kap 4: 28 s, Kap 5: 20 s, Kap 8 og 9: 59 s	107 sider
Wormnes og Manger (2005) <i>Motivasjon og mestring</i> Fagbokforlaget Hele boken:	195 sider

PPU505 / Pedagogikk II

Emnekode: PPU505

15 stp

Antall semestre: 2

Undervisningsspråk: Norsk

Inngår i studieprogram: PPU i utøvende og skapende kunstfag

Tilbys av: Institutt for musikk og dans

Læringsutbytte

Etter endt studium skal kandidaten ha tilegnet seg kunnskaper, ferdigheter og kompetanse som skal sette vedkommende i stand til å

Kunnskap

- ha inngående kjennskap til lærerens ansvar og forpliktelser i henhold til gjeldende lover og retningslinjer for profesjonsutøvelsen
- kunne forstå historiske, sosiale og kulturelle betingelser og den verdimeslige basis for utdanning og oppdragelse
- ha kunnskap om pedagogisk idehistorie og estetiske hovedretninger i kunstpedagogisk virksomhet
- kunne gjøre rede for sentrale pedagogiske og didaktiske begreper og deres relevans i opplæringen
- kunne gjøre rede for faglærerens oppgaver i et samordnet opplæringssystem
- kunne forstå hvilken betydning estetiske opplevelser og erfaringar kan ha for barn og unges identitetsutvikling
- kunne forstå prinsippene og å kunne tilrettelegge for likeverdig og tilpasset opplæring
- kunne gjøre rede for yrkesetikk, yrkesetiske holdninger og hvilke etiske valg en lærer står overfor i det pedagogiske arbeidet

Ferdigheter

- kunne delta aktivt i kunst- og kulturpolitiske debatter og argumentere for kunstfagenes plass og rolle i skole og samfunn
- kunne identifisere særskilte behov og utfordringer hos barn og unge i vanskelige livssituasjoner, herunder identifisere tegn på vold eller seksuelle overgrep.
- drøfte hvordan man kan legge forholdene til rette for god kommunikasjon og samarbeid mellom enkeltpersoner og personer i grupper
- drøfte hvordan lærere kan reflektere over yrkesetiske dilemmaer, ulike verdier og etiske valg som grunnlag for arbeidet sitt med undervisning, og i det sosiale samspillet med elevene.

Generell kompetanse

- kunne forstå endringer i lærer- og elevrollen ut fra et historisk, filosofisk og samfunnsmessig perspektiv og å kunne reflektere over hvordan disse rollene endrer seg i takt med samfunnsutviklinga
- kunne reflektere kritisk over profesjonsetiske og utdanningspolitiske problemstillinger og utfordringer i hverdagen
- kunne bygge gode relasjoner til elever og foresatte, og samarbeide med kolleger og andre aktuelle aktører i skoleverk og kulturliv
- kunne søke, behandle og vurdere informasjon, samt anvende resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid innenfor eget fagområde/egen praksis
- kunne delta i faglig og pedagogisk utviklingsarbeid og frembringe ny forskningsbasert kunnskap i faget

Innhold

Emnet tar opp pedagogiske grunnlagsproblemer, samt yrkesetikk og ulike perspektiver på likeverdig og tilpasset opplæring/spesialundervisning. Pedagogisk idéhistorie og innføring i estetiske og kunstfaglige grunnbegreper inngår i emnet, samt prinsipper for kompetanseutvikling i musikk, dans, teater og drama hos barn og unge. Lærerrollen og faglærernes profesjonalitet belyses, sammen med perspektiver på kunstfagenes plass i samfunnet, opplæringssystemet og kulturen.

Forkunnskapskrav

Ingen

Arbeidsformer

Ukentlige samlinger med forelesninger, seminarvirksomhet, kollokvie-/gruppearbeid, prosjektarbeid, veiledning på prosjektarbeid, diskusjoner.

Arbeidskrav/obligatorisk aktivitet

All undervisning i emnet er obligatorisk. Det kan innvilges inntil 20% fravær i henhold til fraværsreglementet for IMD. Fravær ut over dette vil medføre tap av retten til å møte til eksamen. Arbeidskravet må være godkjent av faglærer.

Eksamen/avsluttende vurdering

Prøveformer:

	Omfang /varighet	Vurdering
FoU-oppgave (individuell) Vekting: 3/5	8000 ord (pluss/minus 10%)	A-F
Muntlig eksamen Vekting 2/5	30 min	A-F

Emneansvarlig

Conrad Hagen

Faglærere

Conrad Hagen, Jens Torolf Larsen, Kari Olene Oma Rønnes

Litteratur

Befring, E. og Tangen, R. (red.)(2005): Spesialpedagogikk. Cappelen Akademisk Forlag
- Kap. 12 Sosiale og emosjonelle vansker (s. 253-269)

Bruner Jerome: Utdanningskultur og læring (kap 1)

Bø, Aud. K. og Sæther, Wigdis H. (2004): Kunsten som beveger. Fagbokforlaget
- Kap. 1 Estetikken i etikkens tjeneste (s. 21-33)

Even Ruud (2013, 2.utg): Musikk og identitet. Universitetsforlaget

Gunn Imsen (2014): Elevens verden. Innføring i pedagogisk psykologi. 5 utg. Universitetsforlaget
Kulturforbundet (2007): Kultur former framtida. Hvordan og hvorfor kultur virker Andrimne forlag
a.s

Hanken/Johansen (2013): Musikkundervisningens didaktikk: Cappelen Damm Akademisk

Juell, Elisabeth og Norskog, Trygve-Johan (2006): Å løpe mot stjernene. Fagbokforlaget

Kunnskapsdepartementet (2007): Skapende læring. Strategiplan for kunst og kultur i
opplæringen.

Ogden, Terje (1987): Atferdspedagogikk i teori og praksis. Universitetsforlaget
- Kap. 1 Hva er atferdsproblemer? (s. 20-40)

I tillegg kommer div artikler og kompendier. Det tas forbehold om justering av litteraturlisten ved semesterstart.

PPU610 Praksis

I dette emnet skal studentene knytte teori og praksis sammen og gjøre erfaringer gjennom observasjon og reelle undervisningssituasjoner under veiledning av en erfaren lærer.

FAKTA

Emnekode: PPU610

Vekting: 0 studiepoeng

Semester undervisningsstart: Vår, Høst

Antall semestre: 2

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Institutt for musikk og dans

Læringsutbytte

Etter endt studium skal kandidaten ha tilegnet seg kunnskaper, ferdigheter og kompetanse som setter vedkommende i stand til å:

Kunnskap

- utvikle kunnskap om ulike sider ved lærerrollen, undervisningsarbeid og skolen som organisasjon
- utvikle kunnskap om måloppnåelse i læringsarbeid, arbeidsmåter, læremidler og vurderingsformer i grunnskolen, kulturskolen og den videregående skolen.

Ferdigheter

- alene og sammen med andre kunne planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring i den aktuelle students kunstfag tilpasset elevenes/deltakernes individuelle forutsetninger og praksisstedets rammebetingelser
- få erfaring med å begrunne valg av innhold og metoder i kunstpedagogisk virksomhet
- tilegne seg praktisk erfaring i å samarbeide med kolleger, elever, foreldre og eksterne samarbeidsparter

Generell kompetanse

- kunne reflektere over fag, mål for undervisning og elevens læring i lys av aktuelle læreplaner
- utvikle yrkesidentitet og yrkesetikk gjennom bl.a. å formulere og drøfte sin egen praksisteori
- kunne vurdere egen og andres praksis med referanse til teori og forskning

Innhold

Praksis skal omfatte både undervisningspraksis og observasjonspraksis. Aktiv praksis, dvs praksis hvor studenten selv utfører lærerarbeid, må være den dominerende delen av all praksis. For å gjøre studentene i stand til å utføre de oppgaver de vil møte i yrkeslivet, må praksisopplæringen sikte mot å gi en mest mulig realistisk erfaring med kunstfagspedagogs arbeidssituasjon

Forkunnskapskrav

Ingen.

Eksamen/vurdering

Eksamen i emnet er en avsluttende vurdering av den samlede praksisinnnsatsen sett i forhold til læringsutbyttet til den enkelte student, samt godkjent praksisrapport.

Vurderingen gis karakteruttrykket bestått/ikke bestått

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Det er obligatorisk fremmøte-plikt til all undervisning i henhold til IMDs fraværsreglement.

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Jens Torolf Larsen

Faglærere

Diverse

Arbeidsformer

Det gis tilbud om praksis på ulike arenaer. Institusjoner som kulturskole, grunnskole og videregående skole vil være de viktigste. De aktuelle kunstfagene utøves også på andre arenaer, derfor tilbys praksisopplæring også på arenaer som kor, korps og teater. I tillegg har instituttet opprettet sine egne øvingskoler for områdene dans og jazzimprovisasjon. Dette blir i sum et variert praksisfelt innen kunstfagene, og praksisopplæring vil derfor i noen grad kunne tilpasses den enkelte students kompetanse